

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Ekonomiczne i społeczne efekty zmiany klimatu

prof. dr hab. inż. Alina Matuszak-Flejszman

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

25.03.2024 r

Organizatorzy

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Czy klimat się zmienia?

MITY CZY FAKTY?

- Klimat zmieniał się już wcześniej – dziś jest tak samo
- Wulkany emitują więcej dwutlenku węgla niż człowiek
- Na Antarktydzie przybywa lodu
- Globalne ocieplenie jest spowodowane wzrostem aktywności słonecznej
- Historyczne pomiary temperatury są niewiarygodne
- Globalne ocieplenie to efekt miejskiej wyspy ciepła

Co wiecie o zmianach klimatu?

<https://www.mentimeter.com/app/presentation/alicmgoi4rkk6nfyb121njghx4fp9o5h/first/edit>

- Co przyczynia się do zmian klimatu?
- Jakie gazy uznawane są za cieplarniane?
- O ile może wzrosnąć poziom mórz?

Co Polacy wiedzą o zmianach klimatu?

Pytanie	Możliwe odpowiedzi	Odsetek prawidłowych odpowiedzi
Który z wymienionych czynników w największym stopniu przyczynia się obecnie do zmian klimatu (np. globalnego ocieplenia)?	a) <u>Działalność człowieka</u> b) Naturalne zmiany zachodzące w środowisku c) Żadne z powyższych, ponieważ nie istnieje globalne ocieplenie klimatu d) Inne e) Nie wiem	74%
Który z następujących gazów w atmosferze jest uznawany za gaz cieplarniany?	a) Tlen b) Wodór c) <u>Dwutlenek węgla</u> d) Nie wiem	79%
O ile może wzrosnąć poziom mórz w ciągu najbliższych 30 lat na skutek globalnego ocieplenia?	a) Poziom mórz nie wzrośnie b) <u>Od 20 centymetrów do 1 metra</u> c) Od 4 metrów do 10 metrów d) Powyżej 10 metrów e) Nie wiem	44%

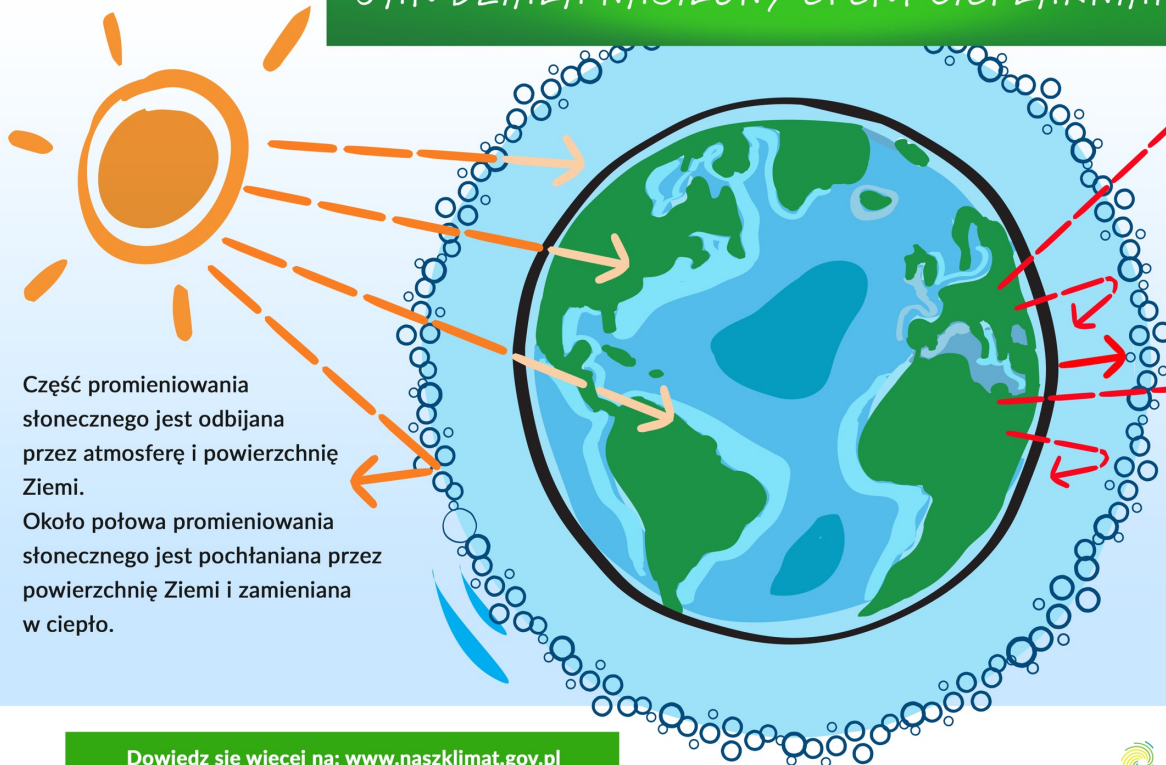
Badania przeprowadzone przez pracowników SGH w 2021 roku

1000 respondentów

Pobrano z:
<https://gazeta.sgh.waw.pl/aktualnosci/co-polacy-wiedza-o-zmianach-klimatu-i-czy-podejmują-ograniczające-je-działania>

Efekt cieplarniany a zmiany klimatu

JAK DZIAŁA NASILONY EFEKT CIEPLARNIANY?

Część promieniowania słonecznego jest odbijana przez atmosferę i powierzchnię Ziemi. Około połowa promieniowania słonecznego jest pochłaniana przez powierzchnię Ziemi i zamieniana w ciepło.

W wyniku pochłoniętego promieniowania słonecznego, Ziemia emituje promieniowanie ciepłe.

Część promieniowania ciepłego trafia w przestrzeń kosmiczną.

Im więcej gazów cieplarnianych jest w atmosferze, tym więcej ciepła jest zatrzymywane w atmosferze.

Efektom tego jest wzrost temperatury w atmosferze i na powierzchni Ziemi.

GAZY CIEPLARNIANE

- Para wodna H_2O 60-75%
- CO_2 20%
- Metan CH_4
- Ozon O_3
- Podtlenek azotu N_2O

Dowiedz się więcej na: www.naszklimat.gov.pl

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

GLOBALNE OCIEPLENIE – FAKTY

3/4 OBJĘTOŚCI

STRACIŁA POKRYWA LODOWA ARKTYKI
W CIĄGU 37 LAT

(OKRES OD 1979 DO 2016 R.)

O TYLE WZRÓSŁ
POZIOM OCEANU MIĘDZY
1901 A 2018 r.

↑ 20cm ↑

1850 r.

13,6°C

2020 r.

14,8°C

ŚREDNIA ROCZNA TEMPERATURA

OSTATNIE 7 LAT NAJCIEPLEJSZE
W HISTORII POMIARÓW

WZROST CZĘSTOŚCI
WYSTĘPOWANIA ZJAWISK
EKSTREMALNYCH

MNIEJ OPADÓW
NA OBSZARACH
SUBTROPICALNYCH

WZROST INTENSYWNYCH
OPADÓW ZWIĄZANYCH
Z CYKLONAMI
TROPICALNYMI

Źródła: Copernicus, Światowa Organizacja Meteorologiczna, Raport IPCC

Dowiedz się więcej na: www.naszklimat.gov.pl

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

TRENDY ZMIAN KLIMATU W POLSCE

LEGENDA

- WZROST LICZBY DNI Z OPADAMI
- WZROST LICZBY DNI Z INTENSYWNYMI OPADAMI
- WZROST SUM DOBOWYCH OPADU
- WZROST SUMY ROCZNEJ OPADU
- WZROST LICZBY DNI Z BURZĄ
- WZROST ŚREDNIEJ ROCZNEJ PRĘDKOŚCI WIATRU
- WZROST ŚREDNIEGO ROCZNEGO POZIOMU MORZA
- WYDŁUŻENIE OKRESÓW TRWAJĄCYCH PRZYNAJMNIEJ 5 DNI Z TEMP. MAKSYMALNĄ POWYŻEJ 25 ST.C
- WZROST LICZBY DNI GORĄCYCH (>25 ST.C)
- WZROST LICZBY DNI UPALNYCH (>30 ST.C)
- WZROST LICZBY I DŁUGOŚCI WYSTĘPOWANIA FAL UPAŁÓW
- WZROST ŚREDNIEJ TEMPERATURY
- WZROST LICZBY TROPIKALNYCH NOCY (>20 ST.C)
- SPADEK LICZBY DNI MROŻNYCH
- WZROST ŚREDNIEJ TEMPERATURY W ZIMIE

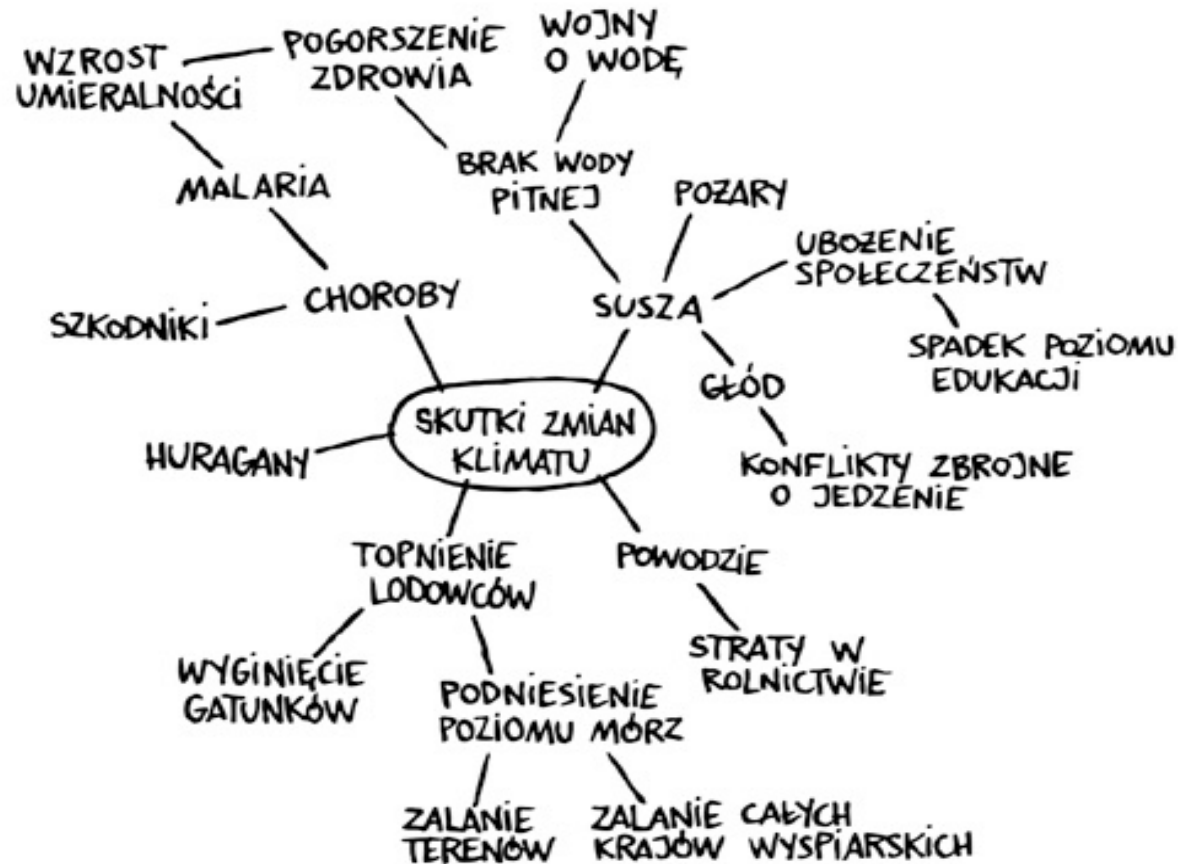
ŹRÓDŁO: INSTYTUT OCHRONY ŚRODOWISKA – PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY, MPA44

Dowiedz się więcej na: www.naszklimat.gov.pl

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

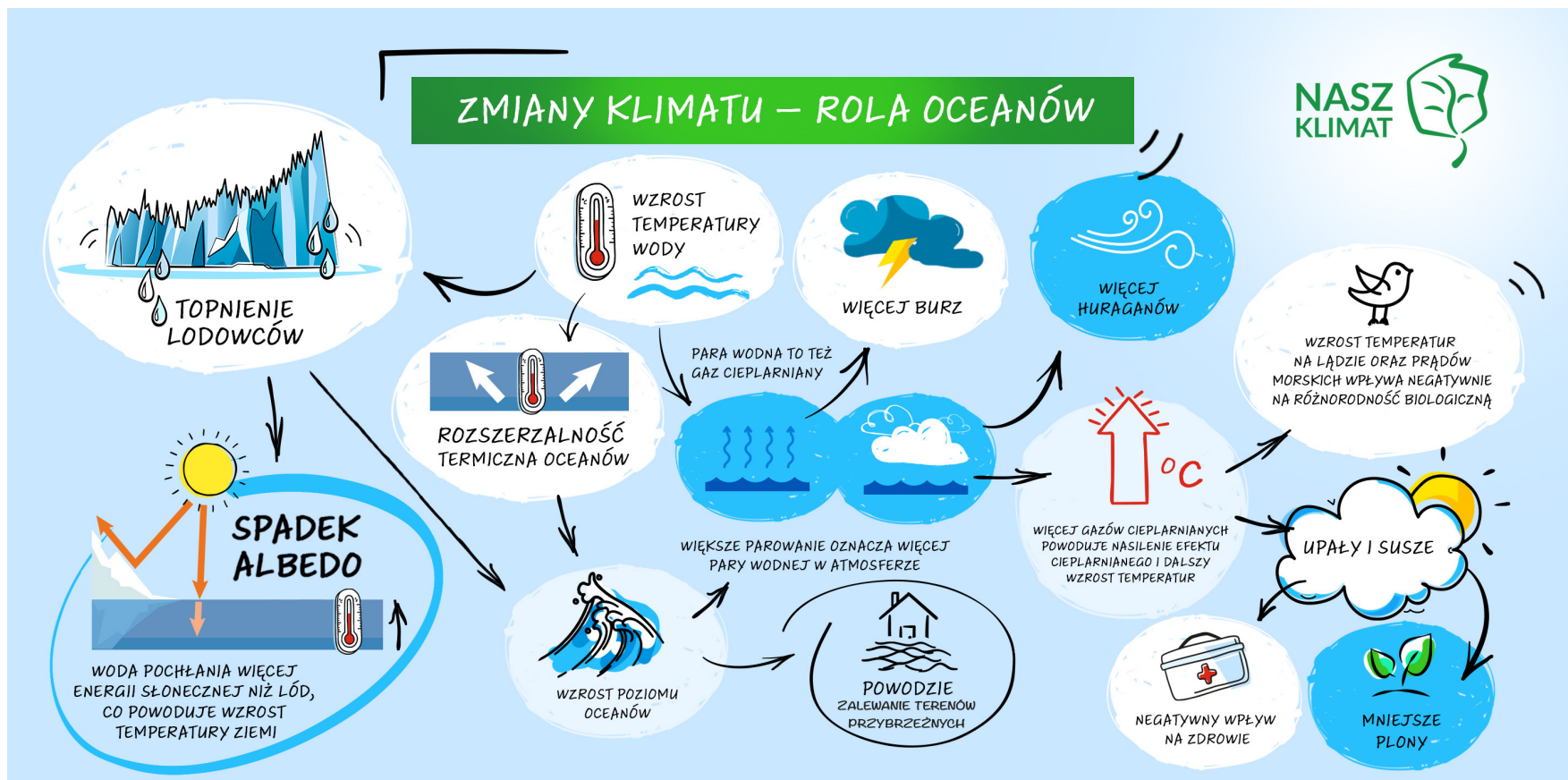
Skutki zmian klimatu – mapa myśli

Pobrano z: <https://www.klimat.edu.pl/scenariusz-5/>

Jaka jest rola oceanów w zakresie zmian klimatu?

Dowiedz się więcej na: www.naszklimat.gov.pl

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Skutki zmian klimatu w Europie

Region arktyczny

- Zmniejszanie się pokrywy lodowej
- Ryzyko utraty różnorodności biologicznej
- Nowe możliwości w transporcie morskim
- Zagrożone przeżycie ludności rdzennej
- Zmniejszenie obszarów wiecznej zmarzliny
- Duży wzrost temperatury
- Możliwości w zakresie eksploatacji zasobów naturalnych

Region Morza Śródziemnego

- Skrajnie wysokie temperatury
- Zmniejszenie opadów i przepływów w rzekach
- Ryzyko wystąpienia susz i pożarów
- Wzrost zapotrzebowania na wodę
- Wzrost śmiertelności przez fale upałów
- Spadek letniej aktywności turystycznej
- Zmniejszenie plonów
- Środowisko dla wektorów chorób tropikalnych
- Duże zapotrzebowanie na energię do celów chłodzenia

Region atlantycki

- Silne opady atmosferyczne
- Duże natężenie przepływu wody w rzekach
- Ryzyko powodzi
- Zmniejszenie zapotrzebowania na energię do celów grzewczych
- Ryzyko strat z powodu burz zimowych

Strefy przybrzeżne i morza regionalne

- Podnoszenie się poziomu wód
- Wzrost temperatury powierzchni morza
- Wzrost kwasowości oceanu
- Migracja gatunków na północ
- Zagrożenie rybołówstwa
- Martwe strefy morskie
- Ryzyko rozwoju chorób przenoszonych przez wodę

Region borealny

- Silne opady atmosferyczne i wysokie przepływy w rzekach
- Zmniejszenie opadów śniegu i pokrywy lodowej na rzekach i jeziorach
- Zwiększenie plonów
- Zmniejszenie zapotrzebowanie na energię do celów grzewczych
- Wzrost potencjału hydroenergetycznego
- Wzrost turystyki w lecie
- Przyrost lasów i występowania szkodników

Region kontynentalny

- Wzrost wysokich temperatur
- Zmniejszenie opadów w lecie
- Rosnące ryzyko powodzi rzecznych
- Rosnące ryzyko pożarów lasów
- Zmniejszenie wartości gospodarczej lasów
- Wzrost zapotrzebowania na energię do celów chłodzenia

Regiony górskie

- Duży wzrost temperatury
- Zmniejszenie objętości lodowców
- Migracje roślin i zwierząt w górę
- Ryzyko wyginięcia gatunków
- Ryzyko występowania szkodników leśnych
- Zmniejszenie turystyki narciarskiej
- Ryzyko osuwisk

na podstawie raportu EEA nr 01/2017

Pobrano z:
<https://przemyslisdowisko.pl/ue-ostrzega-tak-moze-wygladac-europa-w-2100-roku/>

ZMARNOWANA ŻYWNOSĆ TO:

NIEPOTRZEBNE DODATKOWE
EMISJE GAZÓW CIEPLARNIANYCH
ZWIĄZANE Z:

- HODOWLĄ I UPRAWĄ ROŚLIN,
- PRODUKCJĄ ŻYWNOSCI
I OPAKOWAŃ,
- TRANSPORTEM.

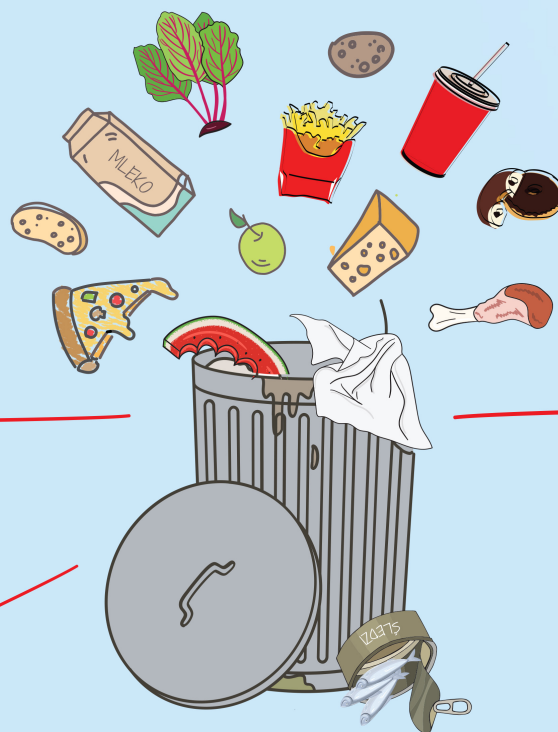
- ZDEGRADOWANE
GLEBY MAGAZYNUJĄCE
MNIJ CO_2 ,
- LASY WYCIĘTE
POD UPRAWY.

NIEPOTRZEBNIE ZUŻYTA ENERGIA DO:

- WYPRODUKOWANIA ŻYWNOSCI,
- PRZECHOWYWANIA PRODUKTÓW,
- PRZYGOTOWYWANIA POTRAW.

JAK MARNOWANIE ŻYWNOSCI WPŁYWA NA ZMIANY KLIMATU?

METAN

JEST GAZEM CIEPLARNIANYM
PRAWIE 30 RAZY SILNIEJSZYM
NIŻ CO_2

POWIEKSZAJĄCE SIĘ SKŁADOWISKA
ODPADÓW I WIĘCEJ METANU
EMITOWANEGO DO ATMOSFERY

Dowiedz się więcej na: www.naszklimat.gov.pl

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

WARSZTAT

W jaki sposób możesz wpłynąć na zmniejszenie skutków zmian klimatu?
Sporządź mapę myśli.

Czas na przygotowanie: 20 minut

Czas na prezentację: 5 minut